

ออกพรรษา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองคาคค อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันออกพรรษาไง วันออกพรรษา วันเข้าพรรษา เริ่มจากเข้าพรรษาอธิษฐานเข้าพรรษานะ แล้วต่างคนต่างพยายามตั้งใจจะทำความเพียรกัน พระจักขุบาล เห็นไหม ก่อนเข้าพรรษานี้ อธิษฐานว่าไม่นอน ๓ เดือน ไม่นอนเลย ๓ เดือน พอในกลางพรรษานี้เจ็บไข้ได้ป่วย จนหมอบอก ถ้าไม่นอนนี่ตาจะแตกนะ พระจักขุบาลไม่ยอม อย่างไรก็ตามก็ไม่ยอมนอน เพราะว่าอยากจะได้ไง อยากให้ดวงตาเห็นธรรม อยากให้เจอธรรมภายใน จะเสี่ยงก็ว่าเอาชาตินี้ ปัจจุบันนี้ตาบอด คนตาบอดนี้ คิดดูสิว่าจะตามีคบบอดไปตลอดชีวิตเลย กับหัวใจสว่างนี้จะเอาอันใด เราเลือกเอา

แต่ขนาดว่าพระจักขุบาลเลือกเอาอยากให้มีดวงตาเห็นธรรม ยอมสละแม้แต่ตานีบอด เห็นไหม วันนี้วันปวารณาวันออกพรรษา วันนี้เป็นวันที่พระจักขุบาลชนะกิเลสไง พระจักขุบาลชนะกิเลสเพราะอะไร? เพราะว่าท่านพยายามทำความเพียรมา เจ็บไข้ได้ป่วยมา พยายามฝึกฝนมา เป็นวันที่พระจักขุบาลชนะใจ ชนะกิเลสของตัวเอง วันนี้พระจักขุบาลเป็นวันชัยชนะกิเลสของตัวเอง แล้วทำให้มีความสุขในหัวใจดวงนั้น ด้วยความสมบุกสมบันมา แล้วก็มีเหมือนกันผู้ที่ชนะ เห็นไหม ผู้ที่ชนะมันก็ดำรงชีวิตไปด้วยความสุข

แล้วผู้แพ้ละ มีพระอยู่กลุ่มหนึ่งออกพรรษาเหมือนกัน อยู่ในพระไตรปิฎก เข้าใจว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ เข้าใจว่าตัวเองสิ้นแล้ว จะไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ารู้ว่าพระชุนนี่จะมาเฝ้า ให้พระไปบอกเลยว่า “ไม่ต้องเข้ามา ให้ออกไปก่อน ให้เดินผ่านไปป่าช้า ให้ออกไปดูซากศพที่ป่าช้าก่อน” เพราะตัวเองเข้าใจว่าสิ้นก็มาด้วยความเบิกบานใจ มีความสุขมา เพราะว่าตัวเองอยู่ในสัญญาอารมณ์ของความทุกข์ของตัวเอง

นี่อยู่ในสัญญาอารมณ์ความสุข เข้าใจว่า ความเข้าใจของตัวเองมันไม่ใช่เป็นความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เลยให้พระไปบอกให้เข้าไปป่าช้า ก็เข้าไปป่าช้าก่อน ไปพิจารณาซากศพ ไปพิจารณาอสุภะอยู่ที่นั่น พอไปพิจารณาอสุภะเข้ามันเกิดอารมณ์ขึ้น มันเกิดความรู้สึกขึ้น มันมีอะไรขึ้นมา “อย่างนี้มันไม่ใช่”

นี่ผู้ที่เข้าใจว่าตัวเองชนะ แต่กลับเป็นผู้แพ้ แพ้เพราะว่ามันไม่ใช่ หมายถึงว่ามันยังมีอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้ เวลาเราทุกข์ เราทุกข์จากอะไร? เราคิดขiong เราคิดขiongจากอะไร? เราคิดขiongในตัวของเราเองนะ เราปลดความคิดของเราเองออกไม่ได้ เราคิดขiongนี้ เวลาเราคิดขึ้นมา สุขทุกข์เราคิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมา เราคิดหนึ่ง มันเกิดขึ้น โดยธรรมชาติหนึ่ง ที่เรายังมีความคิดอันนี้ไม่ได้ เวลามันเกิดขึ้นนี้ เพราะอะไร? เพราะมันมีสิ่งที่มีอำนาจเหนือกว่านั้นอยู่ในใจดวงนั้นขับเคลื่อนออกมา พอขับเคลื่อนออกมา เราก็ตามอันนั้นไป

นี่มันมีสิ่งที่ขัดข้อง มีที่เป็นไป อย่างนั้นตัวนี้มันก็จะให้เป็นความสุขไม่จริง ตอนที่ตัวเองเข้าใจว่าสิ้น พอความเข้าใจว่าสิ้นนี้ มันมีความสุขสิ เหมือนกับเราคิดว่าเราได้สมบัติมหาศาลเลย แล้วได้สมบัติแล้ว สมบัตินั้นเราเข้าใจว่าจริง เราก็ถนอมไว้ แต่ความจริงมันไม่จริง แต่พระจักขุบาลนี้ ทำของเราเอง ศึกษาของเราเอง ทุกข์ขนาดไหน เห็นไหม

เวลาเราทำความเพียรนี้ มันเป็นความทุกข์ ๒ ชั้น ๓ ชั้น เพราะว่าความที่เราคิดเอาคาคหมายนี้มันก็คาคหมายให้เราพิจารณาไป มันจะทำให้เราหลงทางไป ให้เราผิดพลาดตลอดเวลา ขณะที่เราพิจารณาของเราอยู่เนี่ย ความคิดพลาดจะทำให้เราพลาดไป ๆ พลาดไปแล้วมันก็ต้องกลับมาซ้ำ เริ่มต้นใหม่ ๆ เริ่มต้นใหม่อยู่ตรงนั้น ตรงกว่าที่พระจักขุบาลจะถึงที่สุดออกไป พอถึงที่สุดมันรู้เองเห็นเอง เป็นปัจจุตัง

นี่ผู้ที่ชนะ ชนะจริง ๆ มันต้องความเพียรแบบผู้ที่ชนะ ถ้าความเพียรลงอย่างพระจักขุบาลเห็นไหม จะเจ็บไข้ได้ป่วย จะสิ่งใดที่มาคลอนแคลนความเพียรของตัว มันจะทำให้ความเพียรของตัวนี้คลอนแคลนไป หลบไปตามความคิดของกิเลสที่มันจะชักลากไป นี่ที่ว่ากิเลสบังเงาบังเงาอย่างนี้ บังเงาขณะที่ทำความเพียรอยู่ มันชักลากออกไปอีกทางหนึ่ง ที่นี้เรากำลังกลับมาใจ เห็นไหม

ถ้าไม่นอน ถ้านอนนะ รักษาตา ตานั้นหยอดยาแล้วต้องปิดตา ต้องหลับตา ต้องพักสายตา แต่ท่าน
ไม่ยอมนอน นี่มันเป็นความคิระหว่างเลือกเอา

นี่มันบังเงา ถ้าเราขอมพักก่อน เรานอนไป มันก็ไม่ได้ธรรมขึ้นมาอย่างนี้ ธรรมอันนี้มัน
สำคัญกว่าความเป็นไปในหัวใจนะ ขนาดว่าพระจักขุบาลตาบอดแล้ว เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา
นี่ เคนจกรมอยู่ตลอดเวลา นี้อยู่ในวิหารธรรม วิหารธรรมมันมีความสุขมาก

เราชาวพุทธก่อนเข้าพรรษาเราอธิษฐานกันเพื่อจะเร่งความเพียร ถ้าความเพียรอันนี้มัน
เป็นไปของเรา เราจะมีความสุขขึ้นมา มันมีความสุขอย่างยิ่ง ความสุขที่ว่าในบ้านเราเงินทอง
เต็มบ้าน ที่เราทุกข์กันอยู่นี้เพราะอะไร? เพราะเราต้องออกแสวงหาเงินหาทองใช้ไหม เรามีอาชีพ
ออกไป ออกไปทำธุรกิจขึ้นมาเพื่อเอาเงินทองนั้นเข้ามา เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีธรรมอยู่ใน
หัวใจนะ มันก็เหมือนมันมีเพชรนิลจินดาอยู่ในเรือนของเรา เงินทองมีเหลือใช้เหลือสอยอยู่ใน
เรือนของเรา เราอยู่ในบ้านของเรา เราก็มีทุกอย่างพร้อมอยู่

นี่ความสุขที่เกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติ ความสุขที่เกิดขึ้นจากหัวใจ มันเป็นความสุขที่
ในบ้านในเรือนของเรา ทาน ศีลนี้ เราต้องแสวงหา อารมณ์นี้คิดออกไป วันนี้ตั้งใจเจตนาทำบุญ
เจตนามันชักนำออกมา นี้อารมณ์ชักนำออกมา ออกมานอกหัวใจนั้น ทำความสงบเข้าไปในหัวใจ
หัวใจนั้นรับความสงบของใจ นี่ความสุขภายในใจ ใจนั้นมีความสงบขึ้นมา ไม่เกี่ยวกับอารมณ์
แล้ว ไม่เกี่ยวกับอารมณ์ความคิดข้างนอก แล้ววิปัสสนาเข้าไปจนชำระหัวใจนั้นสะอาดเข้าไป ๆ

นี่ความสุขอย่างยิ่ง ความสุขในศาสนาพุทธ ความสุขคือความสงบของใจ ใจที่สงบวิเวก
จริงอันนั้นเป็นความสุขอย่างยิ่ง แต่เรายังหาอันนั้นไม่ได้ เราก็พยายามจะหาแต่ข้างนอกเข้ามาก่อน
ทาน ศีล ภาวนา เพื่อมีพลังงานขับเคลื่อนเข้าไป เจตนาของบุญ บุญที่เราสร้างสมขึ้นมา มันจะ
เป็นเจตนาของเราขึ้นไป ๆ เจตนาแล้วมันส่งเสริมขึ้นไป ส่งเสริมให้เราตั้งใจทำความดี แล้วบุญ
กุศลทำให้เราทำงานง่ายขึ้น ถ้าไม่มีบุญกุศลมันเป็นอย่างนั้น

แต่บุญกุศลนั้นเป็นอามิส เห็นไหม ที่ว่าพระพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ ให้อานนท์บอกผู้ที่ไปถวายดอกไม้ที่ซากศพของพระพุทธเจ้า ที่พระพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ บอกว่าถ้าให้ปฏิบัติบูชา เห็นไหม ปฏิบัติบูชากับอามิสบูชา เราไม่ได้อามิสบูชาเราก็ยังทำทุกซ์ทำยาก แล้วปฏิบัติบูชามันยากขึ้นไปอีก

แต่ยากขึ้นไปก็ความสุขภายนอกกับความสุขภายใน ความสุขกับที่ว่าความพอใจ เห็นไหม อามิสความพอใจภายนอก แล้วเราคิดอยู่แค่นั้น เราไม่สามารถทะลุอามิสนั้นเข้าไป ไม่สามารถทะลุอารมณ์นั้นเข้าไปถึงใจได้ พระจักขุบาลทำเข้าไปถึงใจได้ ถ้าเข้าไปถึงใจของเรานั้น สุขอย่างอันนั้นเป็นสุขของเราเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มาแบ่งปันผลประโยชน์อันนี้เลย ผลประโยชน์เกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัตินี้เป็นของเรา เราสงบได้จริง

แต่การเข้านี้เข้าได้แสนยาก แสนยากขนาดไหนมันก็มีอยู่ ว่ามันทำยาก ๆ คนที่ทำงานมันเป็นสมารถอ่อน ๆ เข้ามาก่อน ทำง่าย ๆ เราไปฟังว่าคนนั้นทำได้ ๆ เราทำไม่ได้ ๆ เราก็อ่อนใจ เราก็ดูต้องทำได้ แต่เราทำได้เพราะอะไร? เพราะว่าเราปรารถนาเหมือนกัน เรามองข้ามไปไง มองข้ามสิ่งนั้นไป ๆ อยู่ที่ปัจจุบันนี้นะ ทำปัจจุบันให้เป็นปัจจุบัน แล้วทำอารมณ์ตั้งอยู่ตรงนั้น มันก็จะเป็นของมันไป ๆ

แล้วมันจะรู้ขึ้นมาจากใจของเราเอง พอเรารู้เข้าไปมันก็จะมีความสุขของเราเกิดขึ้นจากใจของเราเอง พอเกิดขึ้นจากใจของเราเอง เห็นไหม นี่ปัจจุตังรู้จำเพาะตน เราต้องรู้ของเราขึ้นมา ถ้าเรารู้ของเราขึ้นมา มันจะเข้าไปสืบต่อว่า ศาสนานี้เป็นของจริง ศาสนานี้จริงอย่างไร

แล้วพอใจมันเป็นธรรม ศาสนธรรมเข้ากับใจ ใจนั้นก็เชื่อมั่น ความคิดว่าเราโลเลอยู่มันเป็นความคิด แต่ถ้าใจมันเชื่อมั่นแล้วความคิดมันจะโลเลได้อย่างไร เพราะใจเราสัมผัสเอง เพราะมันก่อนจะเป็นความคิด ใจมันสัมผัสกับมันก็เชื่อมั่น แต่ใจมันไม่สัมผัส มันอยู่กับความโลเล โลเลอยู่ข้างนอก โลเลเรื่องของกิเลส พอโลเลไปมันก็เป็นไป เห็นไหม

นี่ถึงว่าพระจักขุบาลทำได้ เป็นผู้ชนะมาร แต่พระสงฆ์หมู่หนึ่งที่เขาใจว่าตัวเองสิ้นกิเลสแล้ว เห็นไหม อยู่ในใต้อำนาจของมารแล้วไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ออกไปก่อน ให้ออกไปพบกับชาวศพนั่น ให้ตัวเองเข้าใจตามความเป็นจริงว่าเรายังไม่สิ้น

แต่พระจักขุบาลสิ้นกิเลสแล้ว ดำรงชีวิตโดยปกติ แต่เดินจงกรมอยู่ ไปเหยียบสัตว์ตาย พระไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระจักขุบาลเหยียบสัตว์ตาย จะปรับอาบัติปาจิตติยว่าเหยียบสัตว์ตาย พระพุทธเจ้าบอก “ไม่มี พระจักขุบาลนี้เป็นพระอรหันต์ เจตนาเหยียบสัตว์นั้นไม่มี” ท่านเดินจงกรมของท่าน สัตว์มันเข้ามาในทางนั้นต่างหาก กรรมของสัตว์ไม่ใช่กรรมของพระจักขุบาล พระจักขุบาลไม่มีกรรม ไม่มีเจตนาทำใด ๆ ทั้งสิ้น

พระจักขุบาลนั้นไม่ต้องการให้ใครรับรอง พระจักขุบาลนี้มีคนเอาไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “พระจักขุบาลนี้เป็นธรรมโดยเนื้อหาสาระของธรรม พระจักขุบาลเป็นธรรมโดยความจริง” ผู้ชนะชนะด้วยตนเอง แต่พระสงฆ์หมู่หนึ่งต้องการไปให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับรอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังบอกว่าจะให้เข้าไปในป่าช้า

นี่ความว่าเป็นปัจเจกตั้ง ความสุขจริงมันจริงขนาดนั้น ขนาดพระจักขุบาลไม่ได้ไปหาพระพุทธเจ้านะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับรองพระจักขุบาลเอง เพราะมีหมู่สงฆ์ไปติเตียนพระจักขุบาล แต่เพราะพระจักขุบาลเป็นธรรมจริงถึงไม่หวั่นไหวกับสิ่งใดเลย ไม่หวั่นไหวกับคำติเตียนใด ๆ ทั้งสิ้น นี่ผู้ที่ชนะมาร กับผู้ที่เป็นผู้แพ้ใจ ผู้แพ้ก๊วนไปในโลก วนไปไปให้ผู้รับรองคำประกัน ผู้รับรองคำประกันก็ไม่รับรองคำประกันด้วย ยังทำให้ตัวเองสำนึกตนอีกด้วยว่าตัวเองยังติดอยู่ในบ่วงของมาร

เราก็เหมือนกัน วันนี้วันออกพรรษา เป็นมงคล เป็นมงคลที่ว่า พระจักขุบาลสำเร็จขึ้นมาในวันนี้ แต่ในครั้งพุทธกาลนะ สำเร็จขึ้นมาในวันนี้ วันที่ว่าปรารธนา ๓ เดือน ชนะมาร เราก็เหมือนกัน เราตั้งใจ บุญกุศลอันนั้นนุ่มถึงใจเรา มันจะเป็นของเราเอง เอวัง